

Näyttötutkinnon perusteet

**LUKKOSEPÄN
AMMATTITUTKINTO
2005**

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

DNO 3/011/2005

MÄÄRÄYS **Velvoittavana
noudatettava**

PÄIVÄMÄÄRÄ **30.3.2005**

Voimassaoloaika
1.5.2005 alkaen toistaiseksi

Säännökset, joihin toimivalta
Määräyksen antamiseen perustuu
L 631/1998 13 § 2 mom
A 812/1998 1 § 1 mom

Kumoaa määräyksen nro **129/011/1995**
Muuttaa määräystä nro

LUKKOSEPÄN AMMATTITUTKINNON PERUSTEET

Opetushallituksen johtokunta on päättänyt lukkosepän ammattitutkinnon perusteista, joita on noudatettava 1.5.2005 lukien toistaiseksi.

Tutkintoon tai sen osaan valmistavan koulutuksen järjestäjän on laadittava ja hyväksyttävä koulutusta varten opetussuunnitelma noudattaen, mitä näissä tutkinnon perusteissa on määrätty. Ammattitaidon näytöt on järjestettävä osana valmistavaa koulutusta.

Tutkintotoimikunta, tutkinnon järjestäjä ja koulutuksen järjestäjä eivät voi jättää noudattamatta tutkinnon perusteita tai poiketa niistä.

Todistuksiin merkittävistä tiedoista ja todistusmalleista sekä henkilökohtaisten opiskeluohjelmien laatimisen perusteista määrätään erikseen.

Pääjohtaja

Kirsi Lindroos

Opetusneuvos

Olli Hautakoski

SISÄLLYSLUETTELO

1	Luku	
	NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET	7
1 §	Näyttötutkinnot	7
2 §	Näyttötutkintoihin valmistava koulutus	7
3 §	Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintosuoritusten arvioinnin yleiset perusteet	7
2	Luku	
	LUKKOSEPÄN AMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN	8
1 §	Tutkinnon osat	8
3	Luku	
	LUKKOSEPÄN AMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET	9
1 §	Turvallisuusnormit ja -ohjeet	9
	a) Ammattitaitovaatimukset	9
	b) Ammattitaidon osoittamistavat	10
	c) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	10
2 §	Turvallisuuspalvelut ja yrittäjyys	11
	a) Ammattitaitovaatimukset	11
	b) Ammattitaidon osoittamistavat	12
	c) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	12
3 §	Rakenteellinen suojaus	13
	a) Ammattitaitovaatimukset	13
	b) Ammattitaidon osoittamistavat	15
	c) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	15
4 §	Kameravalvontajärjestelmät	16
	a) Ammattitaitovaatimukset	16
	b) Ammattitaidon osoittamistavat	16
	c) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	17
5 §	Rikosilmoitinjärjestelmät	18
	a) Ammattitaitovaatimukset	18
	b) Ammattitaidon osoittamistavat	18
	c) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	18
6 §	Kulunvalvontajärjestelmät	19
	a) Ammattitaitovaatimukset	19
	b) Ammattitaidon osoittamistavat	20
	c) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	20

7 § Yrittäjäyys	21
a) Ammattitaitovaatimukset	21
b) Ammattitaidon osoittamistavat	21
c) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	22
8 § Sähkölaitteiden asennus	23
a) Ammattitaitovaatimukset	24
b) Ammattitaidon osoittamistavat	24
c) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	24

1 Luku

NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

1 § Näyttötutkinnot

Näyttötutkinnot ovat ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia. Koulutuksessa, työelämässä ja harrastuksissa hankittua osaamista voidaan hyödyntää tutkinnoissa vaaditun ammattitaidon näytöissä.

Näyttötutkinnot ovat rakenteeltaan modulaarisia. Ne muodostuvat työelämästä ja sen kehittymistarpeista johdetuista tehtäväkokonaisuuksista, joille on ominaista toiminnallisen ja tiedollisen perustan yhteisyys, ammattitaidon monipuolisuus sekä työprosessin ja sen tulosten yhdentyminen. Tutkinnon osa muodostaa ammattipätevyyyden osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi ja arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Näytöt järjestetään ja suoritetaan joustavasti tutkinnon osa kerrallaan. Koko tutkinnon sijasta tavoitteena voi olla myös tietyn tai tiettyjen tutkinnon osien suorittaminen.

Ammattitaitovaatimusten kuvauksen perustana on pätevyystyypitys, jonka katsotaan parhaiten soveltuvan ammattialalle. Kuvauksessa keskitytään ammatin ydintoimintojen vaatimuksiin, toimintaprosessien hallintaan ja laaja-alaiseen ammattikäytäntöön. Vaatimukset kattavat myös työelämässä tarvittavan kielitaidon ja sosiaaliset valmiudet.

2 § Näyttötutkintoihin valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumiselle ei muodollisesti voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin erilaisen valmistavan koulutuksen yhteydessä.

Valmistavan koulutuksen järjestäjän tulee vahvistaa opetussuunnitelma tutkintojen perusteiden mukaisesti. Koulutus ja siihen sisältyvät näytöt on jäsennettävä tutkinnon osien mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän velvollisuutena on järjestää näytöt osana valmistavaa koulutusta. Opiskelijan velvollisuutena on osallistua näyttöihin osana opintojaan.

Ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavaan perustutkintoon sisältyvät yhteiset opinnot eivät ole pakollisia koulutuksessa, joka valmistaa näyttötutkintona suoritettavaan perustutkintoon. Niiden tavoitteet tulee ottaa kuitenkin soveltuvin osin huomioon opetussuunnitelmassa ja opetuksen järjestämisessä.

3 § Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintosuoritusten arvioinnin yleiset perusteet

Näyttöjen arviointi edellyttää järjestelmällistä aineiston keräämistä, päätöksentekoa ja dokumentointia tutkinnon suorittajan ammatillisista ja työtoimintavalmiuksista suhteessa tutkinnon perusteissa määritelyihin ammattitaitovaatimukseen ja arvioin-

tikriteereihin. Arvioinnin painopisteen tulee olla tekemisessä ja työssä toimimisessa. Taito tai osaaminen on arvioitava pääsääntöisesti suoraan vastaavasta työtoiminnasta.

Näyttöympäristön tulee olla todellinen tai mahdollisimman realistinen. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä, kuten havainnointia, haastatteluja, kyselyjä, aikaisempia dokumentoituja näyttöjä sekä itse- ja ryhmäarviointia. Näytöt tulee järjestää tutkinnon osittain siten, että niissä voidaan arvioida ammatin hallinnan kannalta keskeisten tavoitteiden saavuttamista.

Arvioinnin kohteilla ilmaistaan osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota. Kohteet tulee kiinnittää ydintaitoihin, työn perustana olevan tiedon hallintaan, työmenetelmiin, työvälineiden ja materiaalien hallintaan sekä työprosessin hallintaan. Sekä arvioinnin kohteet että kriteerit johdetaan vastaavan tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteisiin perustuvat arviointikriteerit kuvaavat ja täsmentävät eritasoisia suorituksia. Kriteereillä ilmaistaan kynnykset, joiden avulla erotellaan eritasoiset suoritukset.

2 Luku

LUKKOSEPÄN AMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN

1 § Tutkinnon osat

Tutkintotodistuksen saamiseksi on suoritettava osat

- Turvallisuusnormit ja -ohjeet
- Turvallisuuspalvelut ja yrittäjäyys
- Rakenteellinen suojaus

sekä kaksi seuraavista osista

- Kameravalvontajärjestelmät
- Rikosilmoitinjärjestelmät
- Kulunvalvontajärjestelmät.

Näiden lisäksi voi tutkinnon suorittaja suorittaa osat

- Yrittäjäyys
- Sähkölaitteiden asennus.

Lukkoseppä on yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain (282/2002) tarkoittama turvasuojaaja, jonka lukitsemis- ja järjestelmäasennukset ovat poliisin hyväksymistä edellyttäviä turvasuojaustehtäviä. Alan ammatissa toimiminen ja myös ammattitaidon hankkimiseksi tarvittavat käytännön työtehtävät edellyttävät turvasuojaajakorttia.

3 Luku

LUKKOSEPPÄN AMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET

1 § Turvallisuusnormit ja -ohjeet

a) Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja tuntee ja osaa soveltaa ammattialansa turvallisuusnormeja ja -ohjeita työssään.

Hän osaa oma-aloitteisesti ottaa huomioon työhön liittyvän yritys- ja tietoturvallisuuden. Hän osaa suorittaa työtehtävänsä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti. Hän tuntee sähköturvallisuuteen liittyvät asiat sekä noudattaa sähkötyöturvallisuusmääräysten ammattitaitovaatimuksia sähkötoita tehdessään.

Tutkinnon suorittaja tuntee turvasuojaukseen liittyvät määräykset ja ohjeet sekä paloturvallisuuteen liittyvät määräykset ja pystyy soveltamaan niitä valitessaan työssä käytettävät laitteet ja asennustavat. Hän tuntee myös avainturvallisuuteen sekä aukaisemis- ja lukitsemistöihin liittyvät turvalliset menettelytavat sekä osaa soveltaa niitä.

Tutkinnon suorittaja tuntee ja ymmärtää seuraavien, 31.12.2004 voimassa olleiden säädösten ja ohjeiden sisällön sellaisena kuin ne on julkaistu kolme kuukautta ennen tutkinnon järjestämistä:

lainsäädäntö

- henkilötietolaki, luvut 2 ja 3 pääpiirteittäin
- laki yksityisyyden suojasta työelämässä, pääpiirteittäin
- sähköisen viestinnän tietosuojalaki, luvut 2 ja 4
- laki turvallisuusselvityksistä, pääpiirteittäin
- laki yksityisistä turvallisuuspalveluista
- valtioneuvoston asetus yksityisistä turvallisuuspalveluista
- työturvallisuuslaki, luvut 2–6
- laki työsuojelun valvonnasta, luku 2 pääpiirteittäin
- ensiapuvalmius työpaikalla, työsuojeluopas 33
- valtioneuvoston päätös rakennustyön turvallisuudesta, luvut 3, 6 ja 7 sekä 21 §
- valtioneuvoston päätös asbestityöstä, pykälät 1–3
- poliisilaki pääpiirteittäin, pykälät 41 ja 48

sähköturvallisuus

- sähköturvallisuuksäädökset, turvatekniikan keskuksen julkaisema taskutieto-opas

Suomen rakentamismääräyskokoelma

- rakennuksen käyttö- ja huolto-ohjetta koskevat määräykset ja ohjeet (A4), kohta 2.1
- rakennusten paloturvallisuus (E1), määräykset ja ohjeet, luku yleistä, luvun 7 kohdat 7.3 ja 7.4 ja luku 10 kokonaisuudessaan
- tuotanto- ja varastorakennusten paloturvallisuus (E2), kohdat 2 ja 3 pääpiirteittäin, kohta 7.2
- autosuojien paloturvallisuus (E4), kohdat 2.4 ja 2.6
- liikkumisesteetön rakentaminen (F1), kohdat 1, 2 ja 3.2.2
- rakennuksen käyttöturvallisuus (F2), kohdat 3.4, 3.7 ja 5.2

sisäasiainministeriö

- julkaisu A 59 ”palovaroittimen tekniset ominaisuudet ja sijoitus”, kohta 6

valtiovarainministeriö

- valtionhallinnon tietoaineistojen käsittelyn tietoturvallisuusohje

vahinkovakuutusyhtiöiden suojeluohjeet

- päivittäinen palontorjunta, suojeluohje A4
- poistumis- ja sammutusreitit, suojeluohje B6
- sähköpalojen torjunta, suojeluohje E8, pääpiirteittäin
- savunpoistolaitteiston ylläpito, suojeluohje H5, pääpiirteittäin.

b) Ammattitaidon osoittamistavat

Tässä osassa edellytetty ammattitaito osoitetaan pääsääntöisesti muiden osien näyttöjen yhteydessä. Mikäli muiden osien näyttöön valitut työt eivät kata perusteiden vaatimuksia pykälän 1 osalta siinä laajuudessa, että osaamisen voidaan luotettavasti todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia, on järjestäjä velvollinen varmistamaan muilla arviointikeinoilla vaaditun osaamisen. Ennen lopullista arviointia tulee osallistujalle antaa mahdollisuus perustella oma työsuorituksensa.

c) Arvioinnin kohteet ja kriteerit

Suoritukset arvioidaan asteikolla hyväksytyt/hylätyt. Hylätystä suorituksesta annetaan osallistujalle ilmoitus, josta käyvät ilmi hylätyt ja hyväksytyt osasuoritukset, sekä selvitys siitä, miksi suoritus on hylätty. Tutkintoon osallistujan ammatillisen kehittymisen edistämiseksi myös hyväksytystä suorituksesta tulee antaa palautetta.

Suoritus hyväksytään, jos tutkinnon suorittaja osaa ottaa oikein huomioon ammattitaitovaatimuksissa mainitut säädökset ja ohjeet omassa työssään.

2 § Turvallisuuspalvelut ja yrittäjäyys

a) Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja tuntee yrityksen liikeidean ja toiminnan hyvin sekä tärkeimmät yhteistyökumppanit ja toimittajat ja osaa hyödyntää heitä tiedon hankinnassa. Hän tunnistaa yrityksen kilpailijat ja osaa säilyttää liikesalaisuudet. Hän tietää palveluissa käytettävien dokumenttien tietoturvaluokittelun (luottamuksellinen, salainen) ja osaa noudattaa yrityksessä sovellettuja sekä asiakkaan edellyttämiä tietoturvaluokitteluperiaatteita.

Tutkinnon suorittaja tietää asiakastytyväisyyden merkityksen yritykselle ja on sisäistänyt asiakaspalvelun merkityksen työnantajan ja asiakkaan kannalta. Hän hallitsee asiakaspalvelutilanteet. Hän osaa ohjata asioita oikeille henkilöille yrityksessä. Hän osaa asioida asiakkaan kanssa sekä suullisesti että kirjallisesti. Hän hallitsee tietotekniikkaa siten, että pystyy tuottamaan asiakkaalle ja työnantajalleen selkeitä ja asiallisia dokumentteja.

Tutkinnon suorittaja osaa arvioida asiakkaan yksilölliset turvallisuustarpeet ja esittää asiakkaalle erilaiset turvallisuuspalvelujen mahdollisuudet ja vaihtoehdot omalla toimialueellaan. Hän tietää työnsä aiheuttamat todelliset kustannukset, esim. tuntiveloitushinnan muodostumisen, laitteiden hinnat ja vaihtoehtoisten ratkaisujen todelliset kustannukset sekä muut vaikutukset sekä osaa kertoa ne asiakkaalle oikealla tavalla.

Tutkinnon suorittaja ymmärtää yhteistoiminnan merkityksen työmaalla. Hän tunnistaa palvelun, tuntee palvelun virheettömyyteen liittyvät keskeiset vaatimukset ja menettelytavat ja osaa toimia niiden mukaan. Hän tuntee työpaikallansa käytössä olevan laatujärjestelmän ja osaa omaa työtään koskevin osin noudattaa sitä työssään. Hän huolehtii omalta osaltaan siitä, että asiakas saa sopimusten mukaista palvelua. Hän osaa toimia kustannustehokkaasti ja kannattavasti siten, että palvelun laatu ei kärsi. Hän osaa varmistaa asennustyön laadun työvaiheittain ja työn päättyessä. Hän osaa antaa asiakkaalle asentamiensa laitteiden ja järjestelmien käyttökoulutuksen ja riittävät turvallisuusohjeet (esim. käyttökoodien säilyttäminen).

Hän tuntee kuluttajansuojalainsäädännön vaikutukset turvallisuuspalveluihin ja osaa opastaa asiakasta tarvittaessa.

Tutkinnon suorittaja tuntee ja ymmärtää seuraavien, 31.12.2004 voimassa olleiden säädösten ja ohjeiden sisällön sellaisena kuin ne on julkaistu kolme kuukautta ennen tutkinnon järjestämistä:

siviilioikeus

- oikeustoimilaki, luku 2
- kauppalaki, luvut 1, 4, 7 ja 15 pääpiirteittäin
- asunto-osakeyhtiölaki, luvut 4 ja 7

- huoneenvuokralaki, pykälät 14, 19–22, 25 ja 26
- kuluttajansuojalaki, luvut 1 ja 8
- vahingonkorvauslaki, luvut 1 ja 2, luvun 3 1 §, luvun 4 1 § ja luvun 6 1 §
- tuotevastuulaki, 1, 3, 6 ja 8 §

työoikeus

- työsopimuslaki, pääpiirteittäin
- työaikalaki, pääpiirteittäin
- vuosilomalaki, pääpiirteittäin

toimitusehdot

- lukitus- ja turvallisuusalan yleiset toimitusehdot LTT 91
- rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 98 pääpiirteittäin
- yleiset sopimusehdot NL 01 ja tekniset toimitusehdot NLTB 02, pääpiirteittäin

rikosoikeus

- rikoslain 30 luku, pykälät 5, 6 ja 11.

b) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito osoitetaan pääsääntöisesti tekemällä kyseisiä töitä niiden tavanomaisissa työympäristöissä tai erillisillä työsuorituksilla siinä laajuudessa, että osaamisen voidaan luotettavasti todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia sekä käytännön että tarvittavan teoreettisen tietämyksen osalta. Mikäli näyttöön valittu työ ei kata perusteiden vaatimuksia siinä laajuudessa, että osaamisen voidaan luotettavasti todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia, on järjestäjä velvollinen varmistamaan erityyppisillä lisätehtävillä tai muilla arviointikeinoilla vaaditun osaamisen. Työn aikana tutkinnon suorittajalle voidaan esittää myös täydentäviä lisäkysymyksiä. Työn taustalla olevien oheistaitojen, tietojen sekä määräysten hallinta voidaan tarkistaa myös erillisillä kokeilla siltä osin kuin se ei selviä itse työssä. Ammattitaidon selvittämiseksi voidaan käyttää lisäksi haastattelua, aikaisempia dokumentoituja näyttöjä tai muuta menettelyä, jolla tutkinnon suorittajan osaamisen taso voi täsmentyä. Ennen lopullista arviointia tulee osallistujalle antaa mahdollisuus perustella oma työsuorituksensa.

c) Arvioinnin kohteet ja kriteerit

Suoritukset arvioidaan asteikolla hyväksytyt/hylätty. Hylätystä suorituksesta annetaan osallistujalle ilmoitus, josta käyvät ilmi hylätyt ja hyväksytyt osasuoritukset sekä selvitys siitä, miksi suoritus on hylätty. Tutkintoon osallistujan ammatillisen kehittymisen edistämiseksi myös hyväksytystä suorituksesta tulee antaa palautetta.

Näytössä työtuloksen arviointi ei yksin riitä, vaan oleellista on myös se, miten työ suunnitellaan ja suoritetaan ja miten erilaiset valinnat perustellaan sekä muut ammattitaitoon kuuluvat asiat.

Suoritus hyväksytään, jos

- tutkinnon suorittaja osaa, mitä vaatimuksissa edellytetään
- tutkinnon suorittaja toimii ammatillisesti hyväksytysti ja joutuisasti
- työn lopputulos on sopimusten, määräysten ja ohjeiden mukainen
- työn lopputulos täyttää vaatimusten mukaisen laatutason ja
- tutkinnon suorittajan toiminta on muutoin seuraavan kuvauksen mukaista:

Tutkinnon suorittaja hallitsee kokonaisuuksia. Työn suoritus on suunnitelmallista ja johdonmukaisesti etenevää. Tutkinnon suorittaja valitsee oikeat työmenetelmät ja välineet sekä käyttää niitä oikein. Hänellä on työssä tarvittavat tiedot ja hän kykenee käyttämään työssä tarvittavia teknisiä asiapapereita ja lähdeaineistoja. Hän on yhteistyökykyinen. Hän osaa palvella asiakkaita hyvin/yrityksensä palveluperiaatteiden mukaisesti. Hän osaa tarvittaessa arvioida omaa työsuoritustaan ja perustella tekemänsä ratkaisut.

3 § Rakenteellinen suojaus

a) Ammattitaitovaatimukset

1) Työvälineet, materiaalit, sähkötekniikka ja työturvallisuus

Tutkinnon suorittaja osaa käyttää mittavälineitä (metrimitta, työntömitta, porausohjain, vesivaaka, avainindikaattori, avaintulkki, yleismittari, suojajohdinpäihin kunnon toteamiseen soveltuvat mittalaitteet, jännitteen koetin). Hän osaa itsenäisesti hakea tietoa eri lähteistä. Hän osaa tulkita työn edellyttämässä laajuudessa rakennus- ja sähköpiirustuksia. Hän osaa käsitellä erilaisia metalli- ja puurakenteita ja tehdä tuotteiden asennuksen edellyttämät varaukset (lovet, urat, reiät ja muut aukot) valmistajien antamien ohjeiden (toleranssien) mukaisesti. Hän tuntee pintamateriaalit siten, että osaa tehdä kiinnitykset oikein ja käyttää oikeita kiinnitysmateriaaleja. Hän osaa käyttää työvälineitä turvallisesti. Hän tunnistaa vaaralliset työmenetelmät ja välttää niitä.

Tutkinnon suorittaja tuntee sähkötekniikan perusteet. Hän tuntee yleisimmät alalla esiintyvät elektroniikkakomponentit ja osaa mitata niiden kunnon. Hän osaa mitoittaa akut ja laskea kaapelihäviöt. Hän osaa valita oikeat kaapelit ja tehdä läpiviennit oikein. Hän tuntee aukaisutekniikoita. Hän osaa suorittaa vaaditut tarkastukset, tarkistaa työnsä tuloksen jokaisen työvaiheen jälkeen ja korjata virheet. Hän osaa dokumentoida tekemänsä asennukset ja muutostyöt.

Tutkinnon suorittaja tietää, mitkä ovat ergonomisesti oikeat työasennot. Hän tekee työnsä itsenäisesti ja ottaa oma-aloitteisesti selvää työmaan turvallisuusmääräyksistä. Hän vastaa omalta osaltaan työturvallisuudesta työmaalla ja informoi

työnjohtoa puutteista. Hän tunnistaa sekä vakinaiseen työpaikkaan että kulloiseenkin työkohteeseen liittyvät työ- ja tietoturvallisuusasiat ja noudattaa niitä. Hän noudattaa asennettaviin tuotteisiin liittyviä turvallisuusmääräyksiä. Hän tuntee tulitöitä koskevat vaatimukset ja osaa noudattaa niitä. Hän tietää lyhytaikaisiin, alle tunnin kestäviin asbestipurkutöihin liittyvät määräykset ja turvaohjeet sekä osaa valita oikeat suojavälineet töihin liittyen.

Tutkinnon suorittaja osaa arvioida realistisesti omaa työtään ja työnsä tulokset.

Tutkinnon suorittaja on suorittanut hyväksytyksi Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton lukkoseppäkokeen. Hänellä on voimassa oleva turvasuojaajakortti, tulityökortti ja työturvallisuuskortti.

2) Mekaaninen lukitus, ikkunoiden ja aukkojen salpaaminen

Tutkinnon suorittaja tuntee eri mekaanisten lukkojen ja salpauslaitteiden käyttötarkoituksen ja osaa valita oikeat lukot ja helat kohteen vaatimusten mukaisesti. Hän osaa tehdä lukkojen edellyttämät varaukset ja asentaa lukot ja helat ohjeiden mukaisesti. Hän osaa huoltaa lukot ja helat valmistajan ohjeiden ja takuuehtojen mukaisesti.

3) Sähkömekaaninen lukitus

Tutkinnon suorittaja tuntee sähkömekaanisten lukkojen käyttötarkoituksen ja osaa valita oikeat lukot kohteen vaatimusten mukaisesti. Hän osaa asentaa lukot, niiden ohjausjärjestelmän sekä tarvittavan kaapeloinnin kytkentöineen ohjeiden mukaisesti. Hän osaa huoltaa lukitusjärjestelmän ja siihen kuuluvat lukot valmistajan ohjeiden mukaisesti.

4) Ovikoneistot

Tutkinnon suorittaja tietää yleisimmin käytössä olevien kääntö-, palo- ja nosto-ovi- sekä porttikoneistojen toiminnan ja osaa tehdä asennukset ja huollot valmistajan ohjeiden mukaisesti.

5) Väyläteknikka

Tutkinnon suorittaja tuntee väyläteknikan periaatteet. Hän osaa asentaa ja huoltaa niitä sekä tietää, mitä muita järjestelmiä väyliin voidaan kytkeä.

Lisäksi tutkinnon suorittaja tuntee ja ymmärtää seuraavien, 31.12.2004 voimassa olleiden vahinkovakuutusyhtiöiden ohjeiden sisällön sellaisena kuin ne on julkaistu kolme kuukautta ennen tutkinnon järjestämistä:

- tulityöt, suojeluohje C6
- tekninen vartiointi, suojeluohje I7
- tietotekniikkalaitteiden katoamisen ja varkauksien ehkäisy, suojeluohje 01/2003
- kassakaappiohje 2003
- avainturvallisuus, suojeluohje 01/2001

- rakennus- ja korjaustyöt, suojeluohje S450, kohta 3
- omaisuusrikosturvallisuus rakennustyömaalla, S452.

b) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito osoitetaan pääsääntöisesti tekemällä kyseisiä töitä niiden tavanomaisissa työympäristöissä tai erillisillä työsuorituksilla siinä laajuudessa, että osaamisen voidaan luotettavasti todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia sekä käytännön että tarvittavan teoreettisen tietämyksen osalta. Mikäli näyttöön valittu työ ei kata perusteiden vaatimuksia siinä laajuudessa, että osaamisen voidaan luotettavasti todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia, on järjestäjä velvollinen varmistamaan erityyppisillä lisätehtävillä tai muilla arviointikeinoilla vaaditun osaamisen. Työn aikana tutkinnon suorittajalle voidaan esittää myös täydentäviä lisäkysymyksiä. Työn taustalla olevien oheistaitojen, tietojen sekä määräysten hallinta voidaan tarkistaa myös erillisillä kokeilla siltä osin kuin se ei selviä itse työssä. Ammattitaidon selvittämiseksi voidaan käyttää lisäksi haastattelua, aikaisempia dokumentoituja näyttöjä tai muuta menettelyä, jolla tutkinnon suorittajan osaamisen taso voitäsmentyä. Ennen lopullista arviointia tulee osallistujalle antaa mahdollisuus perustella oma työsuorituksensa.

c) Arvioinnin kohteet ja kriteerit

Suoritukset arvioidaan asteikolla hyväksytyt/hylätty. Hylätystä suorituksesta annetaan osallistujalle ilmoitus, josta käyvät ilmi hylätyt ja hyväksytyt osasuoritukset sekä selvitys siitä, miksi suoritus on hylätty. Tutkintoon osallistujan ammatillisen kehittämisen edistämiseksi myös hyväksytystä suorituksesta tulee antaa palautetta.

Näytössä työtuloksen arviointi ei yksin riitä, vaan oleellista on myös se, miten työ suunnitellaan ja suoritetaan ja miten erilaiset valinnat perustellaan sekä muut ammattitaitoon kuuluvat asiat.

Suoritus hyväksytään, jos

- tutkinnon suorittaja osaa, mitä vaatimuksissa edellytetään
- tutkinnon suorittaja toimii ammatillisesti hyväksytysti ja joutuisasti
- työn lopputulos on sopimusten, määräysten ja ohjeiden mukainen
- työn lopputulos täyttää vaatimusten mukaisen laatutason ja
- tutkinnon suorittajan toiminta on muutoin seuraavan kuvauksen mukaista:

Tutkinnon suorittaja hallitsee kokonaisuuksia. Työn suoritus on suunnitelmallista ja johdonmukaisesti etenevää. Tutkinnon suorittaja valitsee oikeat työmenetelmät ja välineet sekä käyttää niitä oikein. Hänellä on työssä tarvittavat tiedot, ja hän kykenee käyttämään työssä tarvittavia teknisiä asiapapereita, lähdeaineistoja ja mittalaitteita. Hän valitsee oikeat materiaalit ja tarvikkeet ja käyttää niitä taloudellisesti. Hän on kustannustietoinen ja ottaa huomioon toiminnan kokonaistaloudellisuuden. Hän on yhteistyökykyinen. Hän osaa palvella asiakkaita hyvin, yrityksensä palveluperiaatteiden mukaisesti. Hän noudattaa turvallisuutta työn suorituksessa ja

työympäristön järjestyksessä. Hän osaa tarvittaessa arvioida omaa työsuoritustaan ja perustella tekemänsä ratkaisut.

Suoritus hylätään, jos työlle varattu kohtuullinen aika selvästi ylittyy.

Lisäksi selkeä piittaamattomuus omasta tai sivullisten turvallisuudesta tai epäasiallinen käytös asiakasta tai muita kohtaan johtaa näytön välittömään keskeytykseen ja hylkäämiseen.

4 § Kameravalvontajärjestelmät

a) Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja tuntee keskeisimmät kameravalvontaan liittyvät laitteistot (kamera- ja objektityypit, aikaviivenauhurit, erilaiset tallentimet) ja kameravalvontaan liittyvät piirrosmerkit. Hän hallitsee kameravalvontajärjestelmien käyttötavat ja -kohteet ja osaa valita oikeat laitteet kohteisiin niiden käyttötavan mukaisesti. Hän tuntee kameravalvontaan liittyvät määräykset ja suositukset.

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella yksinkertaisen (vähintään yksi kamera ja kuvantallennus) kameravalvontajärjestelmän ja tehdä tarvittavat dokumentit.

Tutkinnon suorittaja hallitsee kameravalvontajärjestelmien asennukset ja kytkennät sekä ohjelmoinnin valmistajan ohjeiden mukaisesti. Hän osaa hankkia laitteet ja valmistaa tarvittavat kaapelit sekä hallitsee läpiviennit ja oikeat kiinnitystekniikat.

Tutkinnon suorittaja osaa huoltaa laitteistot valmistajan ohjeiden mukaisesti ja huolehtia laitteistojen ylläpidosta asiakkaan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Hän osaa arvioida realistisesti omaa työtään ja työnsä tulokset.

Tutkinnon suorittaja tuntee ja ymmärtää seuraavat säädökset ja ohjeet:

- rikoslain 24 luku
- henkilötietolaki, luvut 1–3 pääpiirteittäin
- laki yksityisyyden suojasta työelämässä, luku 6
- yksityisyyden suoja kameravalvonnassa, tietosuojavaltuutetun toimiston julkaisu.

b) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito osoitetaan pääsääntöisesti tekemällä kyseisiä töitä niiden tavanomaisissa työympäristöissä tai erillisillä työsuorituksilla siinä laajuudessa, että osaamisen voidaan luotettavasti todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia sekä käytännön että tarvittavan teoreettisen tietämyksen osalta. Mikäli näyttöön valittu työ ei kata perusteiden vaatimuksia siinä laajuudessa, että osaamisen voidaan luotettavasti todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia, on järjestäjä velvollinen varmistamaan erityyppisillä lisätehtävillä tai muilla arviointikeinoilla vaaditun osaamisen. Työn aikana tutkinnon suorittajalle voidaan esittää myös täydentäviä lisäkysymyksiä.

Työn taustalla olevien oheistaitojen, tietojen sekä määräysten hallinta voidaan tarkistaa myös erillisillä kokeilla siltä osin kuin se ei selviä itse työssä. Ammattitaidon selvittämiseksi voidaan käyttää lisäksi haastattelua, aikaisempia dokumentoituja näyttöjä tai muuta menettelyä, jolla tutkinnon suorittajan osaamisen taso voit tämentyä. Ennen lopullista arviointia tulee osallistujalle antaa mahdollisuus perustella oma työsuorituksensa.

c) Arvioinnin kohteet ja kriteerit

Suoritukset arvioidaan asteikolla hyväksytyt/hylätty. Hylätystä suorituksesta annetaan osallistujalle ilmoitus, josta käyvät ilmi hylätyt ja hyväksytyt osasuoritukset sekä selvitys siitä, miksi suoritus on hylätty. Tutkintoon osallistujan ammatillisen kehittymisen edistämiseksi myös hyväksytystä suorituksesta tulee antaa palautetta. Näytössä työtuloksen arviointi ei yksin riitä, vaan oleellista on myös se, miten työ suunnitellaan ja suoritetaan ja miten erilaiset valinnat perustellaan sekä muut ammattitaitoon kuuluvat asiat.

Suoritus hyväksytään, jos

- tutkinnon suorittaja osaa, mitä vaatimuksissa edellytetään
- tutkinnon suorittaja toimii ammatillisesti hyväksytysti ja joutuisasti
- työn lopputulos on sopimusten, määräysten ja ohjeiden mukainen
- työn lopputulos täyttää vaatimusten mukaisen laatutason ja
- tutkinnon suorittajan toiminta on muutoin seuraavan kuvauksen mukaista:

Tutkinnon suorittaja hallitsee kokonaisuuksia. Työn suoritus on suunnitelmallista ja johdonmukaisesti etenevää. Tutkinnon suorittaja valitsee oikeat työmenetelmät ja välineet sekä käyttää niitä oikein. Hänellä on työssä tarvittavat tiedot, ja hän kykenee käyttämään työssä tarvittavia teknisiä asiapapereita, lähdeaineistoja ja mittalaitteita. Hän valitsee oikeat materiaalit ja tarvikkeet ja käyttää niitä taloudellisesti. Hän on kustannustietoinen ja ottaa huomioon toiminnan kokonaistaloudellisuuden. Hän on yhteistyökykyinen. Hän osaa palvella asiakkaita hyvin, yrityksensä palveluperiaatteiden mukaisesti. Hän noudattaa turvallisuutta työn suorituksessa ja työympäristön järjestyksessä. Hän osaa tarvittaessa arvioida omaa työsuoritustaan ja perustella tekemänsä ratkaisut.

Suoritus hylätään, jos työlle varattu kohtuullinen aika selvästi ylittyy.

Lisäksi selkeä piittaamattomuus omasta tai sivullisten turvallisuudesta tai epäasiallinen käytös asiakasta tai muita kohtaan johtaa näytön välittömään keskeytykseen ja hylkäämiseen.

a) Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja tuntee rikosilmoitinjärjestelmiin ja -laitteistoihin liittyvät piirrosmerkit. Hän tuntee erilaiset rikosilmoitinkeskustyyppit ja niiden luokitukset. Hän tuntee ilmoituksen siirtojärjestelmät ja erilaiset ilmaisintyyppit sekä osaa valita oikeat ilmaisimet kohteisiin. Hän tuntee laitteistojen kaapelointivaatimukset.

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella yksinkertaisen (vähintään kaksi ilmaisinta, joista toinen viiveellisessä silmukassa, ja robottipuhelin) rikosilmoitinjärjestelmän ja tehdä siitä tarvittavat dokumentit.

Tutkinnon suorittaja hallitsee rikosilmoitinjärjestelmien asennukset ja kytkennät sekä ohjelmoinnin valmistajan ohjeiden mukaisesti. Hän osaa valita oikeat ilmaisintyyppit sekä sijoittaa ja suunnata ne asianmukaisesti. Hän osaa valita oikeat kaapelintyyppit laitteisiin sekä hallitsee läpiviennit ja oikeat kiinnitystekniikat.

Tutkinnon suorittaja osaa huoltaa laitteistot valmistajan ohjeiden mukaisesti ja huolehtia asiakkaan laitteistojen ylläpidosta sopimuksen mukaisesti.

Tutkinnon suorittaja tuntee ja ymmärtää vahinkovakuutusyhtiöiden rikosilmoitinjärjestelmäohjeet.

Tutkinnon suorittaja osaa arvioida realistisesti omaa työtään ja työnsä tuloksen.

b) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito osoitetaan pääsääntöisesti tekemällä kyseisiä töitä niiden tavanomaisissa työympäristöissä tai erillisillä työsuorituksilla siinä laajuudessa, että osaamisen voidaan luotettavasti todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia sekä käytännön että tarvittavan teoreettisen tietämyksen osalta. Mikäli näyttöön valittu työ ei kata perusteiden vaatimuksia siinä laajuudessa, että osaamisen voidaan luotettavasti todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia, on järjestäjä velvollinen varmistamaan erityyppisillä lisätehtävillä tai muilla arviointikeinoilla vaaditun osaamisen. Työn aikana tutkinnon suorittajalle voidaan esittää myös täydentäviä lisäkysymyksiä. Työn taustalla olevien oheistaitojen, tietojen sekä määräysten hallinta voidaan tarkistaa myös erillisillä kokeilla siltä osin kuin se ei selviä itse työssä. Ammattitaidon selvittämiseksi voidaan käyttää lisäksi haastattelua, aikaisempia dokumentoituja näyttöjä tai muuta menettelyä, jolla tutkinnon suorittajan osaamisen taso voi täsmentyä. Ennen lopullista arviointia tulee osallistujalle antaa mahdollisuus perustella oma työsuorituksensa.

c) Arvioinnin kohteet ja kriteerit

Suoritukset arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Hylätystä suorituksesta annetaan osallistujalle ilmoitus, josta käyvät ilmi hylätyt ja hyväksytyt osasuoritukset sekä selvitys siitä, miksi suoritus on hylätty. Tutkintoon osallistujan ammatillisen kehittämisen edistämiseksi myös hyväksytystä suorituksesta tulee antaa palautetta.

Näytössä työtuloksen arviointi ei yksin riitä, vaan oleellista on myös se, miten työ suunnitellaan ja suoritetaan ja miten erilaiset valinnat perustellaan sekä muut ammattitaitoon kuuluvat asiat.

Suoritus hyväksytään, jos

- tutkinnon suorittaja osaa, mitä vaatimuksissa edellytetään
- tutkinnon suorittaja toimii ammatillisesti hyväksytysti ja joutuisasti
- työn lopputulos on sopimusten, määräysten ja ohjeiden mukainen
- työn lopputulos täyttää vaatimusten mukaisen laatutason ja
- tutkinnon suorittajan toiminta on muutoin seuraavan kuvauksen mukaista:

Tutkinnon suorittaja hallitsee kokonaisuuksia. Työn suoritus on suunnitelmallista ja johdonmukaisesti etenevää. Tutkinnon suorittaja valitsee oikeat työmenetelmät ja välineet sekä käyttää niitä oikein. Hänellä on työssä tarvittavat tiedot, ja hän kykenee käyttämään työssä tarvittavia teknisiä asiapapereita, lähdeaineistoja ja mittalaitteita. Hän valitsee oikeat materiaalit ja tarvikkeet ja käyttää niitä taloudellisesti. Hän on kustannustietoinen ja ottaa huomioon toiminnan kokonaistaloudellisuuden. Hän on yhteistyökykyinen. Hän osaa palvella asiakkaita hyvin, yrityksensä palveluperiaatteiden mukaisesti. Hän noudattaa turvallisuutta työn suorituksessa ja työympäristön järjestyksessä. Hän osaa tarvittaessa arvioida omaa työsuoritustaan ja perustella tekemänsä ratkaisut.

Suoritus hylätään, jos työlle varattu kohtuullinen aika selvästi ylittyy.

Lisäksi selkeä piittaamattomuus omasta tai sivullisten turvallisuudesta tai epäasiallinen käytös asiakasta tai muita kohtaan johtaa näytön välittömään keskeytykseen ja hylkäämiseen.

6 § Kulunvalvontajärjestelmät

a) Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja tuntee ja tunnistaa yleisimmät kulunvalvontajärjestelmiin liittyvät laitteet sekä kulunvalvontatekniikkaan liittyvät yleiset piirrosmerkit. Hän tuntee myös erilaiset lukijalaitetyypit. Hän osaa valita oikeat laitteet kohteisiin niiden käyttötavan ja -tarkoituksen mukaisesti.

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella yksinkertaisen (vähintään kaksi lukijaa, joilla ohjataan lukkoa tai lukkoja) kulunvalvontajärjestelmän ja tehdä siitä tarvittavat dokumentit.

Tutkinnon suorittaja hallitsee kulunvalvontajärjestelmien asennukset ja kytkennät sekä ohjelmoinnin. Hän osaa valita oikeat kaapelityypit laitteisiin sekä hallitsee läpiviennit ja oikeat kiinnitystekniikat. Hän osaa huoltaa laitteistot valmistajan ohjeiden mukaisesti ja huolehtia asiakkaan laitteistojen ylläpidosta sopimuksen mukaisesti. Hän osaa arvioida realistisesti omaa työtään ja työnsä tuloksen.

b) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito osoitetaan pääsääntöisesti tekemällä kyseisiä töitä niiden tavanomaisissa työympäristöissä tai erillisillä työsuorituksilla siinä laajuudessa, että osaamisen voidaan luotettavasti todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia sekä käytännön että tarvittavan teoreettisen tietämyksen osalta. Mikäli näyttöön valittu työ ei kata perusteiden vaatimuksia siinä laajuudessa, että osaamisen voidaan luotettavasti todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia, on järjestäjä velvollinen varmistamaan erityyppisillä lisätehtävillä tai muilla arviointikeinoilla vaaditun osaamisen. Työn aikana tutkinnon suorittajalle voidaan esittää myös täydentäviä lisäkysymyksiä. Työn taustalla olevien oheistaitojen, tietojen sekä määräysten hallinta voidaan tarkistaa myös erillisillä kokeilla siltä osin kuin se ei selviä itse työssä. Ammattitaidon selvittämiseksi voidaan käyttää lisäksi haastattelua, aikaisempia dokumentoituja näyttöjä tai muuta menettelyä, jolla tutkinnon suorittajan osaamisen taso voi täsmentyä. Ennen lopullista arviointia tulee osallistujalle antaa mahdollisuus perustella oma työsuorituksensa.

c) Arvioinnin kohteet ja kriteerit

Suoritukset arvioidaan asteikolla hyväksytyt/hylätty. Hylätystä suorituksesta annetaan osallistujalle ilmoitus, josta käyvät ilmi hylätyt ja hyväksytyt osasuoritukset sekä selvitys siitä, miksi suoritus on hylätty. Tutkintoon osallistujan ammatillisen kehittymisen edistämiseksi myös hyväksytystä suorituksesta tulee antaa palautetta. Näytössä työtuloksen arviointi ei yksin riitä, vaan oleellista on myös se, miten työ suunnitellaan ja suoritetaan ja miten erilaiset valinnat perustellaan sekä muut ammattitaitoon kuuluvat asiat.

Suoritus hyväksytään, jos

- tutkinnon suorittaja osaa, mitä vaatimuksissa edellytetään
- tutkinnon suorittaja toimii ammatillisesti hyväksytysti ja joutuisasti
- työn lopputulos on sopimusten, määräysten ja ohjeiden mukainen
- työn lopputulos täyttää vaatimusten mukaisen laatutason ja
- tutkinnon suorittajan toiminta on muutoin seuraavan kuvauksen mukaista:

Tutkinnon suorittaja hallitsee kokonaisuuksia. Työn suoritus on suunnitelmallista ja johdonmukaisesti etenevää. Tutkinnon suorittaja valitsee oikeat työmenetelmät ja välineet sekä käyttää niitä oikein. Hänellä on työssä tarvittavat tiedot, ja hän kykenee käyttämään työssä tarvittavia teknisiä asiapapereita, lähdeaineistoja ja mittalaitteita. Hän valitsee oikeat materiaalit ja tarvikkeet ja käyttää niitä taloudellisesti. Hän on kustannustietoinen ja ottaa huomioon toiminnan kokonaistaloudellisuuden. Hän on yhteistyökykyinen. Hän osaa palvella asiakkaita hyvin, yrityksensä palveluperiaatteiden mukaisesti. Hän noudattaa turvallisuutta työn suorituksessa ja työympäristön järjestyksessä. Hän osaa tarvittaessa arvioida omaa työsuoritustaan ja perustella tekemänsä ratkaisut.

Suoritus hylätään, jos työlle varattu kohtuullinen aika selvästi ylittyy.

Lisäksi selkeä piittaamattomuus omasta tai sivullisten turvallisuudesta tai epäasiallinen käytös asiakasta tai muita kohtaan johtaa näytön välittömään keskeytykseen ja hylkäämiseen.

7 § Yrittäjyys

a) Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja tietää, mitä yrittäjänä toimiminen edellyttää. Hän osaa arvioida yrittäjyyttään ja mahdollista yritystoimintaansa sekä sitä, millä alueilla ja miten hän voi kehittää yrittäjävalmiuksiaan. Hänellä on oman alansa vankka ammattitaito ja hän ymmärtää alansa yritystoimintaa. Hän osaa tarkastella alaa ja sen tarjoamia yritystoiminnan käynnistämisen ja kehittämisen mahdollisuuksia ja riskejä, ja hänellä on oman yrityksen aloittamiseksi tarvittavat perustiedot.

Tutkinnon suorittaja tietää eri yritysmuotojen erot ja tuntee yrityksen perustamisen hallintomenettelyt. Hän osaa kehittää yhdessä asiantuntijoiden kanssa markkinakelpoisen liikeidean ja tietää, miten sitä käytetään toiminnan suunnittelun ja toteutuksen pohjana. Hän tietää, millaisia taloudellisia, tuotannollisia ja henkisiä voimavaroja yritystoiminnan toteuttaminen vaatii, ja osaa arvioida niiden tarpeen esimerkiksi omaa yritystoimintaa aloitettaessa.

Tutkinnon suorittaja ymmärtää asiakassuhteiden ja muiden yhteistyösuhteiden merkityksen olennaisena osana menestyvää yritystoimintaa ja omaa tältä pohjalta valmiudet kehittää näitä suhteita. Hän tuntee tuotteen hinnanmuodostuksen ja tietää keskeisimpiä talouden tunnuslukuja. Hän tuntee yritystoimintaan liittyvää keskeistä lainsäädäntöä. Hän osaa hankkia yrityksen perustamisessa ja toiminnan eri vaiheissa tarvitsemaansa tietoa ja asiantuntijapalvelua.

b) Ammattitaidon osoittamistavat

Näytössä arvioidaan yksilön

- arvoja ja henkilökohtaisia yrittäjyysvalmiuksia
- yrittämisen taitoja ja tietoja.

Näyttöjä laadittaessa ja näyttöympäristöjä valittaessa on tärkeää pystyä mittaamaan luotettavasti molempia valmiuksia.

Yksilöllisten tekijöiden arvioinnissa on tärkeää osallistujan kyky arvioida omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä. Arviointi pohjautuu itsearviointiin, ryhmässä tapahtuvaan vertaisarviointiin ja asiantuntijakeskusteluihin. Työvälineinä voidaan käyttää mm. erilaisia keskusteluja ja analyysejä. Tutkinnon suorittajaa ei arvioida sen suhteen, onko hän hyvä yrittäjä vai ei, vaan tavoitteena on muodostaa henkilön yrittäjyysprofiili, jota tulkitsemalla tutkinnon suorittaja osaa tuottaa itsenäisesti tai yhdessä asiantuntijan kanssa oman yrittäjänä toimimista edistävän kehittämissuunnitelmansa.

Tämän kokonaisuuden arviointiin osallistuvilta edellytetään yrittäjyyden ja sen kehittämisen asiantuntemusta.

Yrittämisen taidot ja tiedot arvioidaan aitona yrittäjyyteen liittyvänä toimintana. Keskeinen osa näyttöä on pitkäjänteinen yritystoiminnan käynnistämiseen liittyvä hanke, jossa tutkinnon suorittaja työstää yritysideaansa liikeideaksi. Toimivan liikeidean rakentamisessa hänen tulee tarkastella monipuolisesti toimintaympäristöä erityisesti alalle aikovan yrittäjän näkökulmasta. Hänen pitää osata käydä keskusteluja mahdollisesta yrityksensä käynnistämisestä ja siihen liittyvistä kysymyksistä alan asiantuntijoiden kanssa.

Tutkinnon suorittajan tulee osata laatia myös liiketoiminnassa tarvittavat keskeiset suunnitelmat ja arvioida niiden toimivuutta. Hänen on pystyttävä tarkastelemaan myös todennäköisen yrityksensä resurssitarvetta.

Näyttöä voidaan täydentää selvityksien, laskelmien ja muiden kirjallisten tuotosten sekä suullisten keskustelujen ja haastattelujen avulla.

c) Arvioinnin kohteet ja kriteerit

Arvioinnin kohteet

- omien yrittäjävalmiuksien arviointi ja oman yrittäjyyttä tukevan kehittymisen suunnittelu
- yritystoiminnan käynnistämisessä tarvittavien perusvalmiuksien laaja tuntemus ja keskeisten asioiden hallinta
- asiantuntijapalvelujen käyttö ja tietolähteiden hyödyntäminen.

Arvioinnin kriteerit

Tutkinnon suorittaja tietää, mitä yrittäjänä toimiminen edellyttää ja millaiset valmiudet tukevat yrittäjänä menestymistä. Hän pystyy erittelemään yrittäjänä toimimisen valmiuksiaan ja arvojaan sekä osaa näiden pohjalta punnita omaa yrittäjyyttään ja laatia itselleen kehityssuunnitelman yrittäjänä. Hän kykenee tekemään yritystoimintaan liittyviä ratkaisuja omiin arvoihinsa luottaen ja osaa tuoda esille oman ammattitaitonsa ja arvostaa sitä.

Tutkinnon suorittaja tuntee omaa toimialaansa ja aluettaan niin, että osaa tarkastella tulevaisuuden näkymiä, mahdollisuuksia ja markkinoita oman yritystoiminnan käynnistämisen kannalta.

Tutkinnon suorittaja tietää, millaisia erilaisia yritystoiminnan aloitustapoja yritystoimintaa aloittava voi harkita. Hän tietää yleisimmät Suomessa käytetyt ratkaisut mm. yritystoiminnan muotojen, aloittamisoperaatioiden, vastuiden määrittämisen, tarvittavien resurssien ja riskien osalta voidakseen keskustella asiantuntijoiden kanssa oman yrityksensä toiminnan vaihtoehtoista. Hän tietää, millaisia taloudellisia ja tuotannollisia sekä henkisiä voimavaroja yritystoiminnan toteuttaminen vaatii ja osaa arvioida niiden tarpeen esimerkiksi omaa yritystoimintaa aloitettaessa. Hän tuntee yritystoiminnan aloittamisen lakisääteiset toimet sekä muun keskeisen yritystoiminnan lainsäädännön ja tietää, mistä voi tarvittaessa saada asiantuntijapalveluja.

Tutkinnon suorittaja osaa kehittää asiantuntijoiden avulla omalle yritykselleen markkinakelpoisen liikeidean. Hän ymmärtää, mikä on liikeidean merkitys yritystoiminnan työvälineenä, ja tietää, miten sitä käytetään toiminnan suunnittelun ja toteutuksen pohjana. Hän ottaa sitä kehittäessään huomioon markkinoiden kysyntä- ja kilpailutekijöitä sekä oman idean toimivuuden kannalta olennaisia erilaistamistekijöitä.

Tutkinnon suorittaja ymmärtää asiakassuhteiden ja muiden yhteistyösuhteiden merkityksen olennaisena osana menestyvää yritystoimintaa. Hän tietää, mihin hänen mahdollisen yrityksensä asiakassuhteiden ja muiden yhteistyösuhteiden hoitamiseen liittyvät arvot ja liikeideassa määritellyt toimintatavat perustuvat. Hänellä on valmiudet rakentaa ja ylläpitää yrityksen jatkuvuuden kannalta merkittäviä asiakas-, toimittaja- ja muita verkostosuhteita.

Tutkinnon suorittaja ymmärtää, mitä on kannattava toiminta, ja osaa vaikuttaa yrityksen kannattavuuteen. Hän osaa tulkita yrityksen tilinpäätöstä mm. pääomien, varallisuuden, maksukyvyyn ja tuloksen suhteen. Hän ymmärtää kustannuslaskennan periaatteet ja tietää, mitkä markkinalähtöiset tekijät tulee ottaa myös huomioon tuotteiden järkevässä hinnoittelussa. Hän osaa laatia yritykselleen karkean tulo- ja menoarvion ja osaa hankkia tietoa ja asiantuntijapalveluja alan yritystoiminnan verotuksellisten kysymysten ratkaisemiseen.

8 § Sähkölaitteiden asennus

Henkilö, joka on suorittanut hyväksytysti lukkosepän ammattitutkinnon ja siihen sisältyvänä tämän osan sekä sen jälkeen hankkinut vuoden työkokemuksen kyseisistä sähköalan töistä, katsotaan riittävän ammattitaitoiseksi tekemään itsenäisesti kyseisiä yksittäiseen sähkölaite- tai sähkölaiteistoryhmään kohdistuvia sähköalan töitä (kauppa- ja teollisuusministeriön asetus 28/2003, jolla on muutettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätöstä 516/1996).

a) Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja

- tietää sähkön vaarat ja yleisimmät tapaturmat
- tietää sähkötekniikan perusteet (resistanssin, virran, jännitteen ja tehon määrittämisen)
- tietää johtimien värijärjestelmät eri aikakausilta
- tietää turvakytkimien tarkoituksen ja periaatteet
- ymmärtää erilaisten tilojen asettamat vaatimukset sähkölaitteille (kuivat tilat, kosteat tilat, märät tilat ja Ex-tilat)
- ymmärtää sähkötyöturvallisuusstandardin (SFS 6002) vaatimukset
- osaa suorittaa oikein ja turvallisesti sähkötyöt
- osaa mitata resistanssin, virran ja jännitteen

- osaa sähkölaitteiden suojamaadoittamisen
- osaa turvakytkimien käytön
- osaa testaukset sekä jännitteen ja jännitteettömyyden toteamisen ja jännitteettömäksi tekemisen kytkimillä, sulakkeilla, kahvarokelähdöillä, varokekytkimillä ja kytkinvarokkeilla
- osaa käyttöönottotarkastukset (suojajohtimen jatkuvuuden mittaamisen, vikavirtasuojan testaamisen, silmämääräisen tarkastuksen ja toimintakokeen)
- osaa yksi- ja kolmivaihekojeiden, portti- ja ovikoneistojen sekä hälytyskeskusten ja ryhmäjohtojen asennukset ja kytkennät
- osaa valita ja asentaa johtimet ottaen huomioon sähköisen ja mekaanisen suojauksen (ylikuormitus- ja oikosulkusuojauksen).

Lisäksi tutkinnon suorittajan tulee suorittaa sähköturvallisuustutkinto 3, mikäli hänellä ei ole siitä voimassa olevaa todistusta.

b) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito osoitetaan pääsääntöisesti erillisillä työsuorituksilla tai tekemällä kyseisiä töitä niiden tavanomaisissa työympäristöissä siinä laajuudessa, että osaamisen voidaan luotettavasti todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia sekä käytännön että tarvittavan teoreettisen tietämyksen osalta. Näytön järjestäjän on varmistauduttava haastattelulla tai muulla tavalla tutkinnon suorittajan ammattitaidosta ennen näyttöihin osallistumista työturvallisuusnäkökohtien selvittämiseksi. Työn aikana tutkinnon suorittajalle voidaan esittää myös täydentäviä lisäkysymyksiä. Työn taustalla olevien oheistaitojen, tietojen sekä määräysten hallinta voidaan tarkistaa myös erillisillä kokeilla siltä osin kuin se ei selviä itse työssä. Tarvittaessa näyttö voidaan suorittaa useammassa osassa kuitenkin niin, että osaaminen tulee mitatuksi vaatimusten edellyttämässä laajuudessa. Ennen lopullista arviointia tulee osallistujalle antaa mahdollisuus perustella oma työsuorituksensa.

c) Arvioinnin kohteet ja kriteerit

Suoritukset arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Hylätystä suorituksesta annetaan osallistujalle ilmoitus, josta käyvät ilmi hylätyt ja hyväksytyt osasuoritukset, sekä selvitys siitä, miksi suoritus on hylätty. Tutkintoon osallistujan ammatillisen kehittymisen edistämiseksi myös hyväksytystä suorituksesta tulee antaa palautetta. Arvioinnin lähtökohtana on, että laitteistot toimivat moitteettomasti ja ovat käyttäjille ehdottoman turvallisia. Näytöissä tutkinnon suorittajan työnopeuden tulee vastata alalla vallitsevaa käytännön työnopeutta. Tutkinnon suorittajan on tarvittaessa osattava arvioida oma työsuorituksensa ja perustella tekemänsä ratkaisut.

Suoritus hyväksytään, jos

- tutkinnon suorittaja osaa, mitä ammattitaitovaatimuksissa edellytetään
- tutkinnon suorittaja toimii ammatillisesti hyväksytysti ja joutuisasti

- tutkinnon suorittaja noudattaa työturvallisuus- ja sähkötyöturvallisuusmääräyksiä
- työn lopputulos on tehtävän asettelu- ja määräysten mukainen
- työn lopputulos täyttää vaatimusten mukaisen laatutason ja
- tutkinnon suorittajan toiminta on pääpiirteittäin seuraavan kuvauksen mukaista:

Tutkinnon suorittaja hallitsee kokonaisuuksia. Työn suoritus on suunnitelmallista ja johdonmukaisesti etenevää. Tutkinnon suorittaja valitsee oikeat työmenetelmät ja välineet sekä käyttää niitä oikein. Hänellä on työssä tarvittavat teoretiset tiedot. Hän kykenee käyttämään työssä tarvittavia sähköalan dokumentteja ja mittalaitteita ja osaa laatia työstään tarvittavat dokumentit. Hän valitsee oikeat materiaalit ja tarvikkeet ja käyttää niitä taloudellisesti. Hän on suorittanut hyväksytysti sähköturvallisuustutkinnon 3.